



Det Kongelige justis- og beredskapsdepartement  
Postboks 8005 Dep  
0030 OSLO

Att.: Lovavdelingen

Deres ref.	Deres dato	Vår ref.	Vår dato
201107143 ES KOT/bj	19.01.2012	201200061-8	13. juni 2012

## Høringsuttalelse – Alternative reaksjoner for mindre alvorlige narkotikalovbrudd

Sekretariatet for konfliktrådene(Sfk) viser til høringsbrev av 19.01.2012 og sender herved vår uttalelse. Konfliktrådene var ved en feil ikke ført opp på listen over høringsinstanser. Sfk viser til muntlig kontakt med departementet vedrørende innsending av vår uttalelse etter fristen.

Sekretariatet for konfliktrådene(Sfk) er positive til rapportens forslag og den nedkriminalisering de nye alternative reaksjonene innebærer. Sfk vurderer forslagene i rapporten som et skritt i riktig retning, for å finne mer hensiktsmessige reaksjoner på rusproblemer. Vi anser det riktig at fokus flyttes nærmere helsesektor i tråd med den kunnskap man har om tradisjonelle straffereaksjoners negative eller manglende effekt på rusmisbruket.

Målet om å skreddersy reaksjonene for den enkelte er positivt. Arbeidsgruppens forslag om et tosporet samtykkebasert system, med enten en kortvarig intervensjon i form av motivasjonssamtale, eller et mer langvarig intervensjonsprogram bidrar til at reaksjonene kan omfatte en relativt bred målgruppe. Rapportens forslag åpner for fleksibilitet både vedrørende målgruppe og nedslagsfelt. Behov og motivasjon skal i større grad avgjøre hvem som utgjør målgruppen. Intervensjonsprogram skal innebære en helhetlig koordinert tilnærming av tiltak i samråd med lovbryster, som slik bedre kan møte dennes reelle behov. Sfk anser at forslagene i rapporten samlet bidrar til en mer human inkluderende tilnærming med større potensial for både rehabilitering og forebygging av rusmisbruk. I tillegg vurderer vi at rapportens forslag representerer en bedre ressursutnyttelse av tiltak innen hjelpeapparatet, ved at de blir koordinert og at en sammen med lovbryster lettere kan se helheten i problematikk og løsninger.

Sfk er positive til at ansvaret for intervensjonsprogrammet og koordineringsgruppen legges til konfliktrådene med bakgrunn i den positive erfaring vi har med oppfølgingsteam. Målgruppen er til dels den samme som i oppfølgingsteamene der rus også er aktuell problematikk. For denne målgruppen er det svært relevant å bidra til å mobilisere, hele og styrke relasjoner både i de private nettverk og ulike andre som til arbeidsgiver, skole, hjelpeapparatet m.m.

Konfliktrådet vil som koordinator for intervensjonsprogrammet ta utgangspunkt i det gjenopprettende perspektiv, med nærhet til berørte parter, partenes aktive rolle i prosessene, likemannsprinsipp og betydningen av relasjoner som grunnpilarer i vår arbeid. I denne sammenheng vil lovbrysters egen rolle i definering av sine utfordringer og mulige løsninger(tiltak) bli sentralt. Vår erfaring og kompetanse i tverrfaglig arbeid, og som knutepunkt mellom ulike offentlige etater, mellom parter i konflikt, mellom lek og lærd utgjør en ressurs for lovbryster og hans /hennes situasjon og framtid. Sfk mener konfliktrådet vil kunne bidra til å styrke lovbrysterens egen prosess og tro på at det er mulig å ta grep om egen tilværelse og komme ut av sitt rusmisbruk. Ved å legge oppgaven for å koordinere intervensjonsprogrammet til konfliktrådet bidrar en også til at reaksjonen får et mest mulig sivilisert preg med færre stigmatiserende konsekvenser.

### Sekretariatet for konfliktrådene

Postboks 8028, Dep. 0030 Oslo  
Teatergt. 5

Internett: [www.konfliktraadet.no](http://www.konfliktraadet.no)  
Org. nr. 986 074 465

Telefon: 22 03 25 10  
Saksbehandler: Karen Kristin Paus

Faks: 22 03 25 11

Sfk vil i det følgende gi nærmere innspill til rapportens forslag med fokus på rolleavklaring mellom koordineringsgruppe, oppfølgingsteam og lovbyters rolle i definering av intervensjonsavtalen, kartlegging av aktuelle kandidater og tydeliggjøring av ansvaret for motivasjonssamtalene. Vi reiser spørsmål til helsesektors mulighet for forpliktelse med hensyn til å gi målgruppen tilgang på aktuelle tiltak der det er knapphet. Og, Sfk ser behov for en evaluering etter en første prøveperiode spesielt med tanke på ressursbehov for å sikre lik tilgang til disse nye alternative reaksjoner nasjonalt.

### Nærmere innspill og kommentarer til rapportens forslag

#### *Intervensjonsprogram – rolleavklaringer, innhold og gjenopprettende prosesser*

Koordineringsgruppen er tillagt en sentral rolle i utforming av intervensjonsprogrammet. Rapporten beskriver i kapittel 13 og 14 prosessen fram mot den enkelte intervensjonsavtale.

"Koordineringsgruppen og lovbyter skal i fellesskap utarbeide rammene for en avtale"(...) (s. 124, 5 avsnitt). "Når rammene for intervensjonsavtalen er lagt, skal det utpekes et oppfølgingsteam som skal sørge for at detaljene i avtalen klarlegges, og at de enkelte tiltakene følges opp." (s. 125, 3 avsnitt)

"Det er normalt koordineringsgruppen og koordinatoren som foreslår teamdeltagere, men lovovertræder skal ha anledning til å ytre seg om de deltagerne som foreslås" (s. 141, 4 avsnitt)

"Arbeidsgruppen tar ikke til orde for en ordning med obligatorisk meglings eller stormøte, slik ordningen med oppfølgingsteam har blitt praktisert til nå. Isteden går en inn for at meglings eller stormøte kan inntas som en del av intervensjonsavtalen dersom det finnes hensiktsmessig (...) "koordineringsgruppen og lovbyter i fellesskap kan vurdere om det er behov for et slikt innslag av restorative justice, (...)" (s. 125, 4 avsnitt.)

Sfk mener at gjenopprettende prosess bør være utgangspunkt for intervensjonsprogrammet. Et stormøte eller et meglingsmøte med berørte parter innledningsvis i prosessen vil gi økt innsikt og oversikt i lovovertræders situasjon og behov, og et godt grunnlag for å definere innholdet i intervensjonsavtalen. Gjennom forarbeid og forberedelse til et stormøte vil identifisering av aktuelle medlemmer i et oppfølgingsteam skje dynamisk og i tett samarbeid med lovbyter. Sfk vurderer formuleringen i rapportens pkt. 14.2, annet avsnitt om at lovbyter kun skal få lov å ytre seg om sammensetning av teamdeltagere som lite formålstjenlig. Noe av suksessen i oppfølgingsteam er den forpliktelse som skapes ved at lovbyter selv aktivt er med å påvirke prosessen og de forpliktelser han eller hun inngår. Lovbyters innflytelse og medbestemmelse på hvem som skal utgjøre vedkommendes oppfølgingsteam og innhold i intervensjonsavtalen vil bidra til et positivt utfall av intervensjonsprogrammet. Dessuten vil denne framgangsmåten være tids- og ressursbesparende. De to trinn beskrevet i rapporten og koordineringsgruppes rolle innledningsvis mener vi utgjør er en nødvendig byråkratisering av arbeidet, og vil dessuten bidra til en uheldig distansering mellom lovbyter og øvrige aktører og til hele prosessen. Sfk mener det er vesentlig å skape forpliktelse og eierskap til hele prosessen hos lovbyter fra arbeidsstart. Se også vedlagte uttalelser blant annet fra Konfliktrådet i Oslo og Akershus om dette temaet.

Sfk foreslår at selve intervensjonsavtalen utarbeides i stormøtets del II, slik en gjør i oppfølgingsteam og ikke overlater dette til koordineringsgruppa som foreslått av arbeidsgruppa. Vi viser her blant annet til uttalelser fra ungdomskoordinator i høringsuttalelsen fra Konfliktrådet i Haugaland og Sunnhordland.

Ved å legge koordineringen av intervensjonsprogrammet til konfliktrådet er det naturlig å ta et gjenopprettende perspektiv innledningsvis i det arbeid som skal gjøres, der gjenopprettelse kan forstås som et bidrag til gjenopprettelse av brutte relasjoner, eget selvbildet, skole, arbeid m.m. Gjenopprettende prosesser er grunnlag for konfliktrådets virksomhet, og kan således ikke kun være et eventuelt innslag slik det beskrives i pkt. 13.3, s. 125, 4 avsnitt.

#### **Sekretariatet for konfliktrådene**

#### *Tilgang på kommunale tjenester*

Koordineringsgruppen (KOG) skal ikke ha vedtaksmyndighet, det er naturlig at dette ligger til de ulike etatene som sitter i de enkelte oppfølgingsteam. Rapporten framhever imidlertid at "En tilråding fra koordineringsgruppen vil måtte tillegges betydelig vekt" (pkt. 13.5, s. 129, 2 avsnitt). Sfk ber om at dette punktet drøftes nærmere i den videre oppfølging av rapporten da en her kan støte på dilemmaer ved prioritering av denne gruppen omfattet av intervensjonsprogrammet opp mot andre grupper med behov for samme tjenester. Her ligger en utfordring om hvorvidt helsesektor skal forpliktes til å stille opp og prioritere denne målgruppen ved knapphet om ressurser. For alle med behov for bistand til å bli rusfrie, vil det handle om å få tilgang på hjelpetiltak når de er motiverte og har akutt behov. Tilsvarende problematikk om prioritere grupper var aktuelt i forbindelse med arbeidet til NOU 2008:15 Barn og straff.

#### *Tidsaspektet ved reaksjonen*

Arbeidsgruppen skriver at tidsaspektet for en intervensjonsavtale vil være 3-6 mnd og maksimalt 1 år. Videre skriver arbeidsgruppen at tiltak kan fortsette på frivillig basis ut over dette. Koordineringsgruppen skal fastsette intervensjonsprogrammets varighet, og det foreslås å utarbeide sentrale retningslinjer for ivaretagelse av likhetshensyn.

Sfk er positive til at tidsaspektet er relativt kort slik at straffereaksjonen kan anses gjennomført og tilbakelagt. Dette vil være hensiktsmessig med tanke på å ta nye steg i livet. Lovbryter kan på frivillig basis fortsette med aktuelle tiltak, noe som kan bidra til at også prøvetiden gjennomføres uten nye lovbrudd. Målet med intervensjonene er blant annet å få koordinert riktige tiltak og gi lovbryterne tilgang på tjenester de har behov for også etter programmet er formelt avsluttet. Sfk anser at tidsperspektivet er tilstrekkelig for å få tiltakene igangsatt, og i mange tilfelle også avsluttet da primærmålgruppen har mindre alvorlige rusituasjoner å håndtere.

Sfk er usikre på hvor formålstjenelig det vil være å utarbeide sentrale retningslinjer med tidsrammer for intervensjonsavtalene, da dette kan komme i konflikt med målet om å skreddersy reaksjonen til den enkelte. Av samme årsak anser Sfk at det enkelte oppfølgingsteam bør kunne definere tidsaspektet sammen i det innledende stormøtet.

*Motivasjonssamtaler* foretatt av helse, politi eller kriminalomsorg framstår som en riktig reaksjon for de som ikke har et akutt rusproblem, der det primære vil være å forebygge. Motivasjonssamtalene gjennomføres etter kunnskapsbasert og standardiserte program av personer med tilstrekkelig ruskompetanse henholdsvis fra helsesektor, politi eller kriminalomsorg. Samtalen skal tilbys - og gjennomføres (vår merknad) på en støttende og ikke-dømmende måte. Dette harmonerer godt med de gjenopprettende grunnprinsipper for konfliktrådet's arbeid. Vi ser det likevel mest hensiktsmessige at motivasjonssamtalen forankres hos helsefaglig personell – både for å åpne for eventuelle videre tiltak dersom personen ønsker dette, og for å løfte det mest mulig bort fra justissektor. For unge lovbrytere som anses kun å ha et potensielt rusproblem anser vi at det vil være riktig å ta et helsefaglig perspektiv framfor å bygge opp under en gryende identitet som rusmisbruker og lovbryter. Det kan derfor være kontraproduktivt å benytte kriminalomsorgen overfor denne gruppen, jf. fare for stigmatisering og opplevelser av overreaksjon. Motivasjonssamtalen vil innebære råd og veiledning jf. helse og sosialfaglig problematikk, rundt den enkelte lovbryter. Sfk vurderer at slik rådgivning best kan ivaretas av de som arbeider innen dette feltet, som også innebærer mindre belastning jf. stigmatisering ved eventuelt behov for kontakt med skole og hjem m.v.

#### *Ansvarsplassering for motivasjonssamtalene*

I rapporten er det uklart hvem som skal ha ansvar for motivasjonssamtalene. Politi, helsevesen og kriminalomsorg nevnes uten at det presiseres nærmere hvordan dette skal fungere i praksis. Arbeidsgruppen anslår antallet motivasjonssamtaler pr. år til å bli ca. 400. Uten klare retningslinjer og ansvarsplassering for hvem som skal forestå motivasjonssamtalene kan løsningen fort bli oversendelse til "KOG" for vurdering og videre koordinering. En slik utvikling vil kunne risikere å gå på bekostning av arbeidet med intervensjonsprogrammet. Sfk ber om at tydelige rutiner vedrørende ansvar for motivasjonssamtalen blir fulgt opp i det videre arbeid med rapportens forslag.

#### **Sekretariatet for konfliktrådene**

#### *Motivasjonssamtale eller intervensjonsprogram*

For å vurdere hvorvidt det er behov for motivasjonssamtale eller intervensjonsprogram vil Sfk understreke behovet for at det gjennomføres gode kartlegginger av de aktuelle kandidatene til disse alternative reaksjonene hos politi- og påtalemyndigheten. Kartlegging gjennom personundersøkelse bør vurderes framfor å sende over saken til KOG "in blanco" slik arbeidsgruppen skriver. Se også vedlagt høringsuttalelse fra Konfliktrådet i Sør-Rogaland. I rapporten anslås det at det kan forekomme om lag 400 slike motivasjonssamtaler per år. Arbeidsgruppen vil ikke legge disse til koordineringsgruppen da det vil ta ressurser bort fra de mer omfattende intervensjonene. Sfk er enige i dette, og anser det vesentlig at det legges opp til en klar og tydelig rutine for hvem som skal utføre disse motivasjonssamtalene fortrinnsvis fra helsesektor, alternativt fra politi.

#### *Skreddersydde reaksjoner*

Intervensjonsavtalens innhold har som mål å skreddersy reaksjonen til den enkelte lovbyters situasjon og problematikk. Motivasjonssamtalene og de ulike nyansene arbeidsgruppen beskriver i bruken av disse fra 1-3 samtaler er meget positivt for å kunne møte en sammensatt målgruppe med riktig tiltak på rett nivå i den henseende å forebygge videre rusbruk. I en del situasjoner overfor lovbytere som ikke står i fare for å utvikle videre rusbruk vil det være særdeles viktig å ikke gripe for omfattende inn. Muligheten for da å avgjøre saken med påtaleunntatelse med prøvetid *uten* motivasjonssamtale, og likeledes muligheten for straffeutmålingsutsettelse ved betingede dommer er meget positivt for å sikre en hensiktsmessig fleksibilitet.

#### *Strafferegistrering*

Sfk ser positivt på at de nye alternative reaksjonene for mindre narkotikalovbrudd forankres i straffebestemmelser som gjør at de *ikke framgår av vandelsattesten*. Spesielt er dette viktig overfor primærmålgruppen av unge lovbytere for å unngå stigmatisering og ustøting, og dessuten fare for selvoppfyllende profetier ved utvikling av identitet som rusmisbruker.

*Varsomhet i varsel av brudd både ved motivasjonssamtalen og intervensjonsprogram* anser vi som positivt og som en logisk følge av at målgruppen har samtykket og vist vilje til begi seg inn på en prosess fram mot å bli rusfri. Ved motivasjonssamtalene vil det handle om å forebygge, og det å utløse den sekundære straffen kan være lite hensiktsmessig for en videre lovlydig rusfri atferd. For lovbytere med større rusproblemer viser kunnskap blant annet fra LAR programmet at det tar lang tid - flere år å bli rusfri, slik at noe tilbakefall til rusbruk i en periode vil måtte påregnes, uten at det bør bety at tiltak skal avblåses og den sekundære straffen iverksettes. Sfk oppfatter at de nye alternative reaksjonene for mindre alvorlige narkotikalovbrudd nettopp bygger på den innsikt at straff på dette området har liten effekt, og at målet derimot er å lede lovbytere over til tiltak inne helse- og sosialsektor som reelt kan bidra til at de kan bli rusfri.

#### *Likt tilbud over hele landet – tilføring av ressurser*

Sfk ser det nødvendig å knytte til seg rusfaglig kompetanse som foreslått i rapporten. Vi ser også at det vil være nødvendig som vi gjør på andre utfordrende felt (jf. vold i nære relasjoner) å øke vår generelle innsikt i de aktuelle problemstillinger ved en bevisstgjøring i hele organisasjonen – våre frivillige meglere inkludert. Dette kan blant annet skje ved innhenting av spisskompetanse, kurs og veiledning som spres til alle aktuelle ledd internt. I arbeidet med intervensjonsprogrammets ulike deler vil det bli aktuelt også å benytte meglere ved tilrettelegging av ulike gjenopprettende prosesser.

Sfk leser rapportens forslag slik at konfliktrådene skal tilføres midler på i alt 20 millioner kroner per år. Dette skal dekke opprettelse av 10 nye koordinatorstillinger med en estimert kostnad på 10 millioner kroner. I tillegg skal koordineringsgruppene knytte til seg rusfaglig kompetanse estimert til en kostnad også på 10 millioner kroner årlig. Det legges dermed opp til at konfliktråd som allerede har ungdomskoordinatorer vil få dette som en tilleggsoppgave. Vi legger til grunn at de 10 nye stillingene er første ledd i en opptrappingsplan, slik at alle konfliktråd vil få tilført en koordinator til å håndtere intervensjonsprogram for mindre alvorlige narkotikalovbrudd.

#### **Sekretariatet for konfliktrådene**

Rapportens oversikt over antall mindre alvorlige narkotikalovbrudd viser relativt store tall. Kapasiteten per ungdomskordinator pr. i dag er koordinering av 8-15 oppfølgingsteam samtidig. Det er per i dag vanskelig å estimere antall overføringer til intervensjonsprogram i regi av konfliktrådet. Sfk vurderer at de foreslåtte kostnader er tilstrekkelig i en oppstartfase, men at ressursbehovet tas opp til ny vurdering når en ser omfanget av denne nye reaksjonen – både i antall avgjørelser og med hensyn til hvor arbeidskrevende reaksjonen vil bli.

#### *Prøveperiode og evaluering*

På bakgrunn av over nevnte usikkerhetsmomenter vedrørende antall intervensjonsprogram og omfang, videre hvor mye tid og ressurser innhenting av kommunale tjenester for målgruppen vil bli foreslår Sfk at det legges opp til en prøveperiode med en påfølgende evaluering slik at nødvendige justeringer kan foretas før ordningen gjøres permanent.

#### *Til slutt*

Sfk vil gi honnør til forslagene fra Stoltenbergutvalget, konkretisert nærmere gjennom arbeidsgruppens forslag, som viktige bidrag til å bedre rusmisbrukeres situasjon. De foreslåtte nye alternative reaksjonene innebærer økt innsikt og forståelse for rusavhengige, som igjen kan bidra til reduksjon av stigma og øke mulighetene for både forebygging og rehabilitering.

Sfk mener at oppgaven som koordinator for intervensjonsprogrammet lagt til konfliktrådene vil fungere godt, og ser dette som en naturlig følge og utvikling av våre gode erfaringene med oppfølgingsteam.

Vennlig hilsen  
Sekretariatet for konfliktrådene



Per Andersen  
direktør



Karen Kristin Paus  
seniorrådgiver

Vedlegg: 6 høringsuttalelser fra -

1. Konfliktrådet i Haugaland og Sunnhordland
2. Konfliktrådet i Sør-Rogaland
3. Konfliktrådet i Oslo og Akershus
4. Konfliktrådet i Agder
5. Konfliktrådet på Sunnmøre
6. Konfliktrådet i Sogn og Fjordane

#### **Sekretariatet for konfliktrådene**

Sekretariatet for konfliktråda

Dykkar ref.

Dykkar dato

Vår ref. 12/ 313  
mabj

Vår dato 11.05.2012

## Høyringsuttale på rapporten "Alternative reaksjoner for mindre alvorlige narkotikalovbrudd" frå Konfliktrådet i Haugaland og Sunnhordland

HAS stiller seg positive til å være det organisatoriske og statlege ledd som skal administrere den nye alternative straffereaksjonen. Ut frå vår røynsle med å tilby alternative straffereaksjonar, bygd på frivillig het, er det naturleg å gje tilbodet og til denne målgruppa.

Den nye målgruppa - personer som gjør mindre alvorlige narkotikalovbrudd, vil i nokre tilfeller vera sammenfallande med målgruppa for Oppfølgingsteam for unge lovbytere mellom 15 og 18 år, men vil og i stor grad gje mogleghet for andre då ein ikkje føreslår ei aldersgrense oppad. Det inneber at så vel koordineringsteam og dei ein skilde oppfølgingsteama i intervensjonsprogrammet knyta til seg nye samarbeidspartnarar. Her treng ein røynsle med vaksne som skal motiverast til endring, og ein treng kompetanse om rusfeltet.

Konfliktrådet i Haugaland og Sunnhordland ( heretter forkorta med HAS) er eit av konfliktråda som fekk etablert oppfølgingsteam for unge lovbytere i 2010. Kontoret har såleis allereie opparbeida seg 2 års røynsle med alternative straffereaksjonar . Rapporten byggjer på "Straff som verkar" og difor må det leggjast tilrette for gjenopprettande praksis i straffegjennomføringa og i denne reaksjonsforma.

Eg har bede ungdomskoordinatoren vår, Birgitte Torbjørnsen, uttala seg om Konfliktrådets rolle spesielt med tanke på Intervensjonsprogram etter modell av Oppfølgingsteam for unge lovbytere: Ho kommenterer følgjande:

*s. 139: Eg syns mekling/stormøte i utgangspunktet bør vera eit av hovudtiltaka i eit intervensjonsprogram som dette dersom det leggest til Kfr. Eg tenkjer at "alle" som er inne i eit rusmisbruk har konflikter og/eller vanskelege relasjonar som ein kan jobba med via gjenopprettande prosessar. Eg syns det er for svakt det som arbeidsgruppa foreslår at det kan vurderast om det er behov. Me har gode erfaringar i Oppfølgingsteam der me har hatt stormøte i sakar der ungdommen sin rusproblematikk har ramma familien i stor grad.*

*s.142: bør ein kanskje utarbeida rammene for planane i stormøtets del II, på same måte som i oppfølgingsteam (og ikkje overlata dette til KOG som foreslått frå arbeidsgruppa)?*

### Konfliktrådet i Haugaland og Sunnhordland

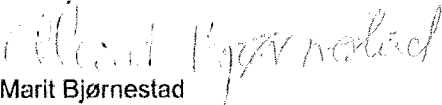
Postboks 278, 5501 Haugesund  
Besøksadresse: Haraldsgata 94Internett: [www.konfliktraadet.no](http://www.konfliktraadet.no)  
Org. nr. 986 074 465Telefon: 22 03 26 45/52 71 88 11 Mobil leiar: 90623640  
[haugalandogsunnhordland@konfliktraadet.no](mailto:haugalandogsunnhordland@konfliktraadet.no)

Konfliktråda på 4 årige verv kan ikkje ta ansvaret for å fylgja opp einskildsaker over tid. Difor må det vera dei tilsette ved Konfliktråda som koordinerer og driv arbeidet. Dagens kapasitet knytt til dagens oppgåver er allereie sprengd. På s 161 seier arbeidsgruppa følgende: sitat: *Hvor mange overtredere som faktisk får tilbud om påtaleunntatelse betinget av intervensjonsprogram, vil til dels bero på kapasiteten ved det enkelte konfliktråds kontor.*

Det synes svært lite ambisiøst å starte opp en ny reaksjonsform, for å bøte på eit problemområde som i dag gjev store negative fylgjer for einskildpersonar og samfunn, og samstundes akseptere at tilbodet vil verta avhengig av kapasitet. Dette gjev heller ikkje rettferdige straffereaksjonar på landsplan. Det er foreslått 10 nye koordinatore til nyordninga avgrensa til Østlandsområdet, til større byar og til Oslo / Akershus. Ut frå vår røynsle er dette ikkje tilstrekkeleg. HAS med Haugesund som største by i vårt område ville truleg ikkje koma under definisjonen - større byar. Ut frå vår røynsle undervurderer ein og arbeidet med å bygga opp ei god fagleg modell når ein uttaler at dette kan gjerast innanfor eksisterande ramar. Tilsetting av nasjonale koordinatarar for Oppfølgingsteam er ei god investering, på same viset kan ein bevilga ressursar til koordinatortillingar for denne nyordninga også.

HAS vil understreka at om ein og i framtida vil fortsetta å sjå gode førebyggjande og rehabiliterande resultat av Konfliktrådas arbeid på samfunns og individnivå, må ein tilføra nye og økte ressursar, samstundes som ein ynskjer auka bruk av alternative reaksjonar.

På vegne av  
Konfliktrådet i Haugaland og Sunnhordland

  
Marit Bjørnestad  
konfliktrådsleiar

---

**Konfliktrådet i Haugaland og Sunnhordland**

Postboks 278, 5501 Haugesund  
Besøksadresse: Haraldsgata 94

Internett: [www.konfliktraadet.no](http://www.konfliktraadet.no)  
Org. nr. 986 074 465

Telefon: 22 03 26 45/52 71 88 11 Mobil leiar: 90623640  
[haugalandogsunnhordland@konfliktraadet.no](mailto:haugalandogsunnhordland@konfliktraadet.no)

Justis- og beredskapsdepartementet  
Helse og sosial departementet.

## **Høringsuttalelse fra konfliktrådet i Sør-Rogaland, alternative straffereaksjoner for mindre alvorlige narkotikalovbrudd.**

Vi mener det er viktig å ta vare på konfliktrådernes særpreg, hvor megling og tilrettelagte møter står sentralt. Møte mellom de som er involvert eller berørt – om det er straffesak eller en sivil meldt sak, er hva konfliktråd gjør. Megler /tilrettelegger, skal være en upartisk person, og tilrettelegge møtene.

Selv om konfliktrådet kan ha samtale med partene hver for seg, så er målsettingen å få klarhet i om en sak kan megles, eller forberede den enkelte til selve hovedmøtet. Vi skal ikke si noe om rett eller galt, påpeke en negativ utvikling eller lignende. Veiledning og rådgivning er noe annet enn megling.

Vi mener motivasjonssamtale vil ligge utenfor konfliktrådets anvendelsesområde.

Motivasjonssamtalen, slik vi oppfatter det, skal ikke være behandlende, men den vil likevel være utenfor den rammen både ansatte og meglere bør ha ut fra sitt mandat.

Slik vi oppfatter dette, ligger det nærmere politiets bekymringssamtale. Vi tror at det vil være en fordel at de som skal gjennomføre en slik samtale, har god kjennskap og erfaring med rusproblematikk. Kanskje kunne det være politifolk innen feltet som fikk en slik oppgave, eller kriminalomsorgen. Vi mener at dette ikke skal tillegges helsesektoren, siden det er en straffereaksjon, men at det i stedet bør være et nettverk som det lett kan formidles kontakt med om oppfølging fra hjelpeapparatet viser seg påkrevet.

Selv om ikke hele landet har oppfølgingsteam, så er det konfliktrådene som har kunnskapen på dette området, og det vil derfor være naturlig at intervensjonsprogrammet legges hit. Det forutsettes at det gis nødvendig ressurser til drift. Konfliktrådet i Sør-Rogaland har erfaring med oppfølgingsteam fra prøveperioden, hvor Stavanger var en av 4 bykommuner som ble valgt som prøveområde. Vi er nå tildelt en stilling, som starter i aug 2012, og skal dekke hele politidistriktet (19 kommuner). En stilling vil ikke ha kapasitet til å følge opp mer enn 17-18 personer maksimalt.

Det må være en forutsetning at den det gjelder samtykker. Vi mener at det vil være en fordel med en personundersøkelse. Denne gir påtale/domstol et vurderingsgrunnlag om saken kan egne seg for en slik type oppfølging. En koordinator bør avgjøre sammen med den det gjelder hvem som bør trekkes inn i oppfølgingsteamet, og ikke avgjøres av domstolen. Det kan gjøre ordningen lite fleksibel, og ikke gi nødvendig spillerom til å følge opp individuelle behov og ønsker.

Minimum lengde på oppfølging bør være 6 mnd, men i forhold til oppfølging av rusproblematikk, vil det sannsynligvis være kort tid. I tillegg bør det utarbeides regler for bruddrapportering, slik at praksis blir mest mulig lik.

Stavanger, den 23.05.12

Anne Lea, konfliktrådsleder

Konfliktrådet i Sør-Rogaland  
Postboks 240,4001 Stavanger.  
Tlf.22032552, sor-rogaland@konfliktraadet.no



## Notat

Fra:	Konfliktrådet i Oslo og Akershus	Dato:	29. mai 2012
Til.:	Sekretariatet for konfliktrådene	Saksbehandler:	Sigrid Camilla Pedersen
Kopi:			

### Høringsuttalelse "Alternative straffereaksjoner for mindre alvorlige narkotikalovbrudd"

Arbeidsgruppens vurdering av at personer med rusmiddelproblemer eller som står i fare for å utvikle denne type problemer, skal tilbys hjelp og mer alternative straffereaksjoner som "skreddersys" til den enkelte, er noe Konfliktrådet i Oslo og Akershus ser svært positivt på. Vi møter forslaget om å videreutvikle eksisterende ordninger som allerede eksisterer, framfor å etablere en ny organisatorisk struktur med positiv interesse.

Ettersom det er gode erfaringer med modellen med oppfølgingsteam for unge lovbyggere, vil det ikke være grunn til å mene av denne modellen ikke også kan brukes på narkotikalovbrudd. Å gjenopprette relasjoner vil i mange narkotikasaker være viktig, og å etablere et langsiktig nettverk rundt den enkelte kan være sentralt for å bryte med en hverdag preget av narkotikamisbruk.

I mange tilfeller vil det også være samme gruppe ungdommer som både er aktuelle for oppfølgingsteam og for intervensjonsprogrammet. I arbeidet med oppfølgingsteam i Oslo har vi blant annet holdt stormøter i narkotikasaker med berørte som deltakere.

Primært nedslagsfelt i arbeidsgruppens vurderinger er bruk, besittelse, oppbevaring av små kvanta til eget bruk og salg av små kvanta for å finansiere eget bruk. Det at arbeidsgruppen også holder muligheten åpen for at annen mindre kriminalitet som er narkotikarelatert eller relatert til bruken, også kan innbefattes av ordningen der særlige grunner taler for det, virker klokt. Arbeidsgruppens standpunkt er at de alternative reaksjonene særlig vil være aktuelle for unge narkotikabrukere, men at det ikke settes opp noen klare aldersmessige begrensninger. Dette virker riktig slik vi ser det, og at det særlig er aktuelt ved innføring av nye ordninger generelt, og ved innføringen av denne spesielt.

Arbeidsgruppens ønske om at reaksjonene bør være fleksible og tilpasses den enkeltes situasjon, der en ser for seg et tosporet system, virker gjennomtenkt. For mange vil det trolig være tilstrekkelig med en kortvarig reaksjon i form av en motivasjonssamtale. Samtidig vil det for andre være helt klart være behov for et intervensjonsprogram som strekker seg over noe tid.

Utviklingen av oppfølgingsteam innenfor konfliktrådets organisasjon som allerede har blitt bygget opp og som gradvis bygges ut videre til nye konfliktråd, har vist seg vellykket. Vi ser muligheten av å kunne trekke veksler fra erfaringer fra gjenopprettende prosesser i oppfølgingsteam og i konfliktrådets arbeid for øvrig, spesielt fra arbeid med stormøter, der berørte og støttepersoner trekkes inn i større grad enn i meglinger.

Det kan imidlertid stilles spørsmål ved vektleggingen av gjenopprettende prosesser dersom det ikke vurderes som viktig at det gjennomføres megling eller stormøter med berørte parter i hvert enkelt tilfelle. Det vil i så fall være viktig at det vurderes nøye i hver sak om det eksisterer relevante berørte parter som kan bidra til å synliggjøre konsekvensene av narkotikamisbruket og bidra til å bygge nettverk rundt den enkelte.

Det viktige prinsippet med informert samtykke, vil være riktig for de som deltar i intervensjonsprogrammet, og er svært viktig dersom ordningen blir en del av konfliktrådets arbeid.

I en slik ordning som er beskrevet av arbeidsgruppen, vil opprettelsen av koordinator med en koordineringsgruppe være helt sentralt. Koordineringsgruppen bør være tverrfaglig sammensatt fra ulike forvaltningsorganer, og minst en, helst to, må inneha en kompetanse på rusmiddelbruk og tiltak fra arbeid med rusmiddelbrukere. En teoretisk kompetanse vil ikke være tilstrekkelig, det bør være personer med som har arbeidet med rusmisbrukere og som kjenner til de utfordringene som ligger til arbeid med denne målgruppen.

Det er helt vesentlig at det ikke er koordineringsgruppen som skal ha ansvar for hele det konkrete innholdet og oppfølgingen av hver enkelt person, dette ansvar må legges til oppfølgingsteamet som etableres rundt den enkelte. For at ordningen skal bli best mulig for den enkelte, må det være personer i oppfølgingsteamet fra aktuelle offentlige etater, familiemedlemmer og andre som står personen nær i tillegg til sentrale personer fra frivillig sektor som har en positiv relasjon til den enkelte. Ansvarliggjøring av hovedpersonen selv er sentralt, dette er i tråd med konfliktrådets arbeid for øvrig. I tillegg er det nødvendig med ansvarliggjøring og gjensidig forpliktelser fra alle i oppfølgingsteamet. Dette er like viktig når det går bra som når det er utfordringer og problemer, slik at det må justering til, eventuelt innskjerping og også i forhold til brudd som må rapporteres.

I tillegg til mange fordeler for den enkelte ungdom som får muligheten til å si ja til dette tilbudet, vil det ha positiv effekt for den enkeltes nettverk, både som familie og annet positivt nettverk av privat karakter og nettverk fra det offentlige, som for eksempel utekontakter, fritidsledere og andre.

En mulighet uten rus eller en reduksjon i rusbruken vil ofte innebære kontakt og samarbeid med personer i frivillig sektor også, og dette vil kunne ha stor betydning for andre valg og oppfølging knyttet til tiden videre ut fra interesser, ressurser og kompetanse (også kompetanse en ønsker å utvikle eller videreutvikle).

Samarbeidspartnere: Det er ikke så vanlig at konfliktrådene har mye samarbeid med nøkkelpersoner i kommunene innenfor sektorene som arbeider rus eller helse. Dette samarbeidet må etableres for at ordningen skal bli vellykket, og det er viktig at det settes av tid til dette. I blant annet kommunene er det nøkkelpersoner som arbeider med individuell plan, og et grunnleggende samarbeid med disse vil være viktig både i koordineringsgruppen og i mange tilfelle oppfølgingsteam.

Når det gjelder politiet er det etablert et samarbeid, og i mange tilfelle også friomsorgen/kriminalomsorgen. Det er mye kompetanse i friomsorgen når det gjelder personundersøkelser, og her kan det være ting å trekke veksler på. Vi antar at det i noen tilfelle også vil være aktuelt å bruke personundersøkelser, selv om det ikke skal gjelde alle.

Konklusjon: Spennende tanker som har mange fordeler ved å legges til konfliktrådet ut fra arbeidet med gjenopprettende prosesser. Et tettere samarbeid med nye grupper, som for eksempel innen helsesektoren, er viktig å etablere. Kompetanseøkning eller tilføring av kompetanse innenfor rus og psykisk helse vil det være viktig å ha fokus på, både innenfor konfliktrådet og i arbeidet med sammensetning av koordineringsgrupper og også oppfølgingsteam.

## **Høringsuttalelse til Arbeidsgrupperapport skrevet etter oppdrag fra Justis- og politidepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet:**

### **"Alternative reaksjoner for mindre alvorlige narkotikalovbrudd."**

Konfliktrådet i Agder støtter intensjonene i forslagene til arbeidsgruppen : *"Forslagene er ment å bidra til at personer med rusmiddelproblemer, eller som står i fare for å få slike problemer, tilbys hjelp, snarere enn å ilegges tradisjonelle strafferettslige reaksjoner."*

Konfliktrådet i Agder deler arbeidsgruppens syn om at den foreslåtte ordningen med intervensjonsprogram og motivasjonssamtaler kan underlegges konfliktrådets organisasjon. Konfliktrådene er et alternativ til tradisjonell straffereaksjon. *"Arbeidet med intervensjonsprogram og motivasjonssamtaler skal bygges på prinsipper og verdier hentet fra restorative justice og de erfaringene som foreligger med oppfølgingsteam for ungdom som begår alvorlige eller gjentatte lovbrudd. Arbeidet forutsetter et tverretatlig samarbeid på ulike forvaltningsnivå."*

Vi mener at det å benytte alternative reaksjoner som høringen legger opp til, er bedre egnet til å påvirke lovovertræderen i positiv retning, enn f.eks å bøtelegge mindre narkotikarelatert kriminalitet.

Konfliktrådet i Agder mener at narkotikabrukere også bør få tilbud om alternative reaksjoner dersom de har begått narkotikarelaterte lovbrudd. Det blir rettslikhet når disse også får anledning til å "gjøre opp for seg" og slippe å få anmerkning på "rullebladet".

Konfliktrådene er ikke spesialister på rus og rusbehandling. Men konfliktrådene kan tilrettelegge for ulike typer møter og tverretatlig og tverrfaglig samarbeid rundt den enkelte. Konfliktrådene kan administrere ordningen og alle får muligheten til den samme alternative reaksjonen for narkotikalovbruddet sitt.

Konfliktrådet i Agder mener det er en god ide å bygge på allerede gode erfaringer med oppfølgingsteam, stormøter og ungdomsplan. Koordinatorer i Konfliktrådet vil få ansvaret for å tilrettelegge for slikt tverrfaglig og tverretatlig samarbeid rundt den enkelte som har begått et narkotikarelatert lovbrudd.

Høringsuttalelsen viser til mange gode eksempler og tiltak for samtaler og programmer som kan tilbys mennesker som har et rusproblem. Det er viktig å poengtere at Konfliktrådene ikke skal, og kan ikke "utkonkurrere" disse. Men Konfliktrådene kan tilby en koordinerende rolle, som blir lik i landet, til beste for også de som begår narkotikalovbrudd.

Vår positive holdning bygger på prinsippet om at det følger penger med skal vi gå inn i dette arbeidet. En kan tolke høringen dit hen at arbeidet skal legges inn under de ungdomskordinatorstillingene som nå etableres i konfliktrådene. Det er en umulig tanke. Skal Konfliktrådet i Agder drive dette arbeidet slik det beskrives i høringen, må vi få tildelt ny(e) stilling(er) til dette. Det lar seg ikke gjøre innenfor nåværende bemanning.

Samtidig ønsker Konfliktrådet i Agder å vise til programmet som Hasjavvenning i Kristiansand står for ( [www.hasjavvenning.no](http://www.hasjavvenning.no) ) . Hasjavvenning i Kristiansand har erfaring og gode resultater med sine opplegg og bevisstgjøringssamtaler. Konfliktrådet i Agder ser at vi kan benytte allerede

eksisterende kompetanse i de foreslåtte motivasjonsamtalene når (hvis) de blir lagt til konfliktrådene.

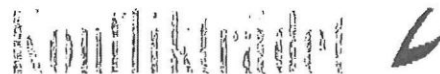
30.mai 2012  
Helge Bie Riber  
Konfliktrådsleder

**Karen Paus**

**Fra:** Mette Giske

**Sendt:** 30. mai 2012 15:02

**Til:** post@konfliktraadet.no



## Høringsuttalelse fra konfliktrådet på Sunnmøre, alternative straffereaksjoner for mindre alvorlige narkotikalovbrudd.

Konfliktrådet på Sunnmøre ser positivt på forslaget om tilbud om alternative reaksjoner dersom narkotikabrukere har begått bestemte narkotikarelaterte lovbrudd hvor det primære nedslagsfeltet foreslås til å være bruk og besittelse av narkotika, samt oppbevaring av små kvanta til eget bruk og salg av små kvanta for å finansiere egen bruk.

Mange ungdommer som får bøter og påtaleunndlatelse for lovbrudd kan innta en likegyldig holdning til straffereaksjonen, det berører dem på en måte ikke. Konfliktrådet med sin metodikk gir ungdom mulighet for unik læring og hjelp til å gjenopprette forholdet sitt til fornærmede, familie og nettverk. Det å sitte i møte å fortelle om hvordan en lovovertrødelse har påvirket dem, hvilke følelser de sitter med, hva skal til for å få det annerledes i fremtiden har vist seg å være en metodikk hvor alle involverte parter føler seg hørt og involvert, samt at endring skjer.

Gjenopprettende prosess er en metodikk som lar seg godt anvende i offerløse loveovertrødelser. Forebyggende team på "vårt" politikammer anser konfliktrådet med sine meglinger og stormøter som et reelt **tiltak** de har å sette inn ovenfor ungdom i faresonen. På Sunnmøre har vi har meklet noen narkotikarelaterte lovbrudd med positiv erfaring. Vi har brukt stormøte modellen og legfolk som meglere. Politibetjenter fra forebyggende seksjon har representert det offentlige. Ungdommene har underlagt seg frivillige urinprøvekontroller hos helsesøster/lege, kontakt med barnevern, og noen ukentlig kontakt med politibetjent på U -18 via sosiale medier.

En alternativ reaksjon for å hindre videre opptrapping av narkotikabruk ved bruk av motivasjonssamtaler og oppfølgingsteam i regi av konfliktrådet kan medføre for mange hjelp til å takke nei til videre narkotikabruk, da de er under frivillig oppfølging (informert samtykke) og i en periode kan underlegges seg urinprøve kontroll. Fra Sunnmøre konfliktråd ståsted er dette også godt forbyggende arbeid for å hindre videre utvikling av narkotikabruk.

Konfliktrådet på Sunnmøre mener det er et klokt valg å ikke avgrense aldersgrensen oppad til 18 år for de som gjør mindre narkotikalovbrudd. De nye reaksjonene ønskes å være fleksible og tilpasses den enkeltes situasjon. Ikke alle har behov for et tverrfaglig apparat rundt seg. For noen kan en megling være nok, for andre trengs motivasjonssamtaler, andre igjen kontrolltiltak og/ eller behandling.

En forutsetning for å kunne koordinere dette arbeidet er at vi får den planlagte ungdomskordinator stillingen som i utgangspunktet skal koordinere oppfølgingsteam ved vårt konfliktråd. For oss som jobber ute i distrikts – Norge er det å anta at en slik stilling vil ha kapasitet til koordinere individorientert behandlingsopplegg gjennom planlegging av det tverrfaglige samarbeidet arbeidet i stormøtemodellen.

Mette F. Giske  
leder

Sekretariatet for konfliktrådene  
Postboks 8028 Dep.  
0030 Oslo

Dykkar referanse

Saksnummer i konfliktråd

Journalnr:

Vår dato:  
04.06.2012

## HØYRINGSUTTALE - FORSLAG OM ALTERNATIVE REAKSJONER FOR MINDRE ALVORLEGE NARKOTIKALOVBRØT

Det er i mange tilfelle problematiske familieforhold som ligg til grunn for bruk av rusmiddel. Ofte har misbrukaren behov for å reparere relasjonane med sine næraste om det skal vere mogeleg å kome seg ut av misbruket. Konfliktrådet har utarbeidd ein metode som skapar god dialog mellom menneske, og vil såleis kunne vere med å styre ein prosess som kan føre til minke i rusbruken. Bruk av rusmiddel i slike tilfelle er gjerne ein måte å "flykte" frå ein vanskeleg situasjon på. Og denne "flukta" vil forsette inntil ein får reparert dei mellom menneskelege forholda.

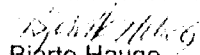
Det er nok ingen tvil om at det vert tidkrevande motiveringsarbeid i ein slik prosess. Samtidig ser ein ofte at rusmisbrukaren har dobbeldiagnose (rusbruk fører ofte til psykiatriske plager og/eller psykiatriske plager var der, og bruk av rusmiddel er ein måte å "sjølvmedisinere" seg på). Det vert difor vesentleg å få til eit godt samarbeid mellom ulike profesjonar og etatar. Konfliktrådet har god kompetanse på tverrfagleg samarbeid og samhandling då dette alt vert brukt i forbindelse med m.a. stormøte og oppfølgingsteam, med godt resultat.

Konfliktrådet er gode på å tilpasse oppfølging utifrå behovet til kvar enkelt, og rusmisbrukarar er ingen unntak i så måte. Nokre får alvorlege plager etter førstegongsbruk, andre kan halde på i årevis utan at det ser ut til å føre til nemneverdige problem. Konfliktrådsmøte med sitt tilpassa opplegg må også i denne forbindelse kunne sjåast på som eit svært godt alternativ for denne typen problemstilling.

### Konklusjon:

Konfliktrådet i Sogn og Fjordane ser positivt på at denne typen saker kan kome til å bli behandla i konfliktråda. V har stor tru på at konfliktrådet, som prosessleiar, har mykje å bidra med. Det er tross alt menneske vi skal ha dialog med, ikkje diagnoser, og der vil vi hevde at konfliktrådet, med sitt etiske verdigrunnlag gjer ein god jobb i dag, og vil fortsetje med det i framtida.

Med helsing  
Konfliktrådet i Sogn og Fjordane

  
Bjarte Hauge  
Rådgjevar

  
Laila Oppedal  
Leiar